

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoP/95/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624201298
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5624201298.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členov senátu JUDr. Márie Dubcovej, JUDr. Jána Burika, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. X. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu C. XXX, D. E., v súčasnosti bytom F. XX, D. E., v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536 dieťa rodičov: G. B., nar. X. X. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu C. XXX, D. E., v súčasnosti bytom F. XX, D. E. a nebohá H. B., nar. XX. X. XXXX, zomrelá XX. XX. XXXX, navrhovateľov: 1./ I. E. C., nar. XX. XX. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu J. XXXX/XX, C. C., 2./ K. C., nar. XX. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu J. XXXX/XX, C. C., obaja zastúpení právnym zástupcom Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, so sídlom Skuteckého 33, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o úprave styku osoby blízkej maloletej, o neodkladnom opatrení a iné, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P/45/2024-45 zo dňa 4. apríla 2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P/45/2024-45 zo dňa 4. apríla 2024 v odvolaní nenaпадnutom výroku I. z o s t á v a n e d o t k n u t é.

Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P/45/2024-45 zo dňa 4. apríla 2024 v napadnutom výroku II. p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd výrokom I. ustanovil maloletemu dieťaťu A. B., nar. X. X. XXXX, kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, na jej zastupovanie v konaní o úprave styku osôb blízkych s maloletým dieťaťom vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/45/2024. Výrokom II. návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2. V odsekoch 1. a 2. odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd poukázal na dňa 25.3.2024 podaný návrh navrhovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadajú upraviť styk s maloletou A. (neter navrhovateľov) každý nepárny týždeň v roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod., do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a súčasne návrh vo veci samej, ktorým žiadajú upraviť styk s maloletou A. a jeho zdôvodnenie.

3. Okresný súd aplikoval § 2 ods. 1 CMP, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a 2, § 329 ods. 1 prvá veta, § 329 ods. 2, § 330 ods. 1 a 2, § 331 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 31 ods. 2, Čl. 5, § 25 ods. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej ako „ZR“), § 116 zákona č. 40/1964 Z. z. Občianskeho zákonníka.

4. V odseku 16. odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že ustanovil maloletej A. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš na zastupovanie maloletej

v tomto konaní, keďže jej jediný rodič (otec) ju nemôže zastupovať v konaní pred súdom pre možný rozpor záujmov medzi rodičom a maloletým dieťaťom (výrok I.).

5. Okresný súd v odseku 17. odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na to, že (doposiaľ neprávoplatným) uznesením zo dňa 25. 3. 2024 sp. zn. 9P/41/2024 zamietol návrh navrhovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadali dočasne zveriť maloletú A. do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, do skončenia konania vo veci samej. Uviedol, že v tomto konaní bola na žiadosť okresného súdu orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš (ďalej iba „orgán SPODaSK“), vypracovaná správa zo šetrenia pomerov v rodine, doručená súdu dňa 22. 3. 2024, v ktorej na základe osobného šetrenia v domácnosti otca maloletej, orgán SPODaSK skonštatoval, že starostlivosť o maloletú je zabezpečená. Otec maloletej má podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o dieťa, v čom mu je nápomocná jeho bližšia rodina. Nedostatky v starostlivosti otca o dieťa neboli zaznamenané zo strany jaslí (na ul. L. v D. E.), ani detskej lekárky E. E. M., naopak potvrdili, že prevažne otec vodí dieťa do a z jaslí a navštevuje lekárov.

6. V odseku 18. odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že (doposiaľ neprávoplatným) uznesením zo dňa 28. 3. 2024 sp. zn. 9P/40/2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk starej matky dieťaťa A. J. s maloletou A. tak, že stará matka A. J. je do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/40/2024 oprávnená stýkať sa s maloletou A. B. každú sobotu v párnom kalendárnom týždni, v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod..

7. Okresný súd v odseku 19. odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na to, že Civilný mimosporový poriadok (lex specialis) v § 360 a nasl. obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach, preto bolo potrebné pri rozhodovaní aplikovať všeobecný právny predpis, ktorým je Civilný sporový poriadok (lex generalis), ktorý v § 325 ods. 2 demonštratívne uvádza niektoré príklady neodkladných opatrení, ktoré môže súd nariadiť.

Okresný súd uviedol, že pri rozhodovaní súdu o neodkladnom opatrení je rozhodujúci stav v čase vydania tohto uznesenia. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvanie uplatneného práva, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený. V konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa, článok 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa má zdržiavať a zdržiava, ako aj duševný, telesný a citový vývin dieťaťa. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len bezodkladnej úpravy rodinnoprávných vzťahov. Bezodkladnosť opatrenia spočíva v tom, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov konania, pričom pri jeho nariaďovaní prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Takéto dokazovanie presahuje rámec konania o neodkladnom opatrení, keďže je v rozpore so zmyslom okamžitej a rýchlej ochrany dieťaťa. Zákon ani nepredpokladá, aby pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení súd vykonával dokazovanie (§ 329 ods. 1 veta prvá CSP). Len v prípade osvedčenia bezprostredného ohrozenia dieťaťa, či osvedčenia ine ho závažného dôvodu, je namieste rozhodnúť neodkladným opatrením pred rozhodnutím vo veci samej.

8. Okresný súd zdôraznil, že neodkladné opatrenie nemá byť prostriedkom akejkoľvek úpravy pomerov do času, kým súd nerozhodne vo veci samej, ale ide o procesný prostriedok výnimočnej povahy. Povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajú najmä v povinnosti aspoň osvedčiť tvrdené skutočnosti. V rámci konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zisťuje relevantné skutočnosti zjednodušeným spôsobom (spravidla vychádza najmä z listín).

9. Na základe vykonaného dokazovania, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, okresný súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia upravujúceho styk dieťaťa s navrhovateľmi, kým nedôjde k

rozhodnutiu súdu vo veci samej. Okresný súd skúmal, či úprava styku je v záujme dieťaťa; či si to vyžadujú pomery v konkrétnej rodine; či by nedošlo k citovej ujme a či by bol rozvoj dieťaťa najmä z citovej, rozumovej a mravnej stránky ohrozený, pokiaľ by neodkladným opatrením nebol upravený styk maloletej s navrhovateľmi, pričom musel vziať do úvahy aj to, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia (§ 30 ods. 1 ZR). Nebolo osvedčené, že v čase rozhodovania okresného súdu maloletej A. hrozí ujma z dôvodu, že nemá upravený styk s navrhovateľmi. Nebolo osvedčené ohrozenie, či narušenie života, zdravia, priaznivého vývoja alebo výživy dieťaťa. Za daných okolností sa javilo, že nie je nevyhnutne potrebné, aby boli neodkladne upravené pomery účastníkov konania. Potreba rýchlej úpravy pomerov takýmto spôsobom z dôvodu bezprostredného ohrozenia dieťaťa, čím inak by sa nedalo dohodnúť, osvedčená nebola, preto návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nebol dôvodný.

10. Okresný súd zopakoval, že uznesením zo dňa 28. 3. 2024 sp. zn. 9P/40/2024, ktoré doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk starej matky A. J. s maloletou A., ako najbližšej priamej príbuznej zo strany nebohej matky maloletej (§ 116 OZ - pred bodkočiarkou). Navrhovateľ 1./ je synom starej matky A. J. (a brat nebohej matky maloletej) a navrhovateľka 2./ je jeho manželka (a švagriná nebohej matky maloletej). Ak majú navrhovatelia záujem o styk s maloletou A., majú možnosť ju navštíviť (po dohode) spolu so starou matkou A. J..

11. Okresný súd skonštatoval, že už vyššie uvedeným uznesením, ktorým nariadil neodkladné opatrenie, zasiahol do rodičovských práv otca maloletej A., preto nebolo vhodné nariaďovať ďalšie neodkladné opatrenie vo veci úpravy styku maloletej s ďalšími príbuznými zo strany nebohej matky (brat s manželkou), pred rozhodnutím vo veci samej. Podľa okresného súdu navrhovatelia neosvedčili, že medzi maloletou A. a nimi existuje v súčasnosti vzájomná citová väzba, spĺňajúca kritérium, že „by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu“ (§ 116 OZ). Navrhovatelia takéto city voči maloletej A. pochopiteľne môžu prežívať, ale maloletá A. kvôli svojmu nízkemu veku (približne jeden a pol roka) takéto city voči navrhovateľom nemôže prechovávať, lebo si ich nepamätá. Dieťa v A. veku nemá schopnosť pamätať si prežitú udalosť a osoby spreď piatich mesiacov. Navrhovatelia sa s maloletou A. nevideli od októbra 2023 (približne 5 mesiacov), neosvedčili, že sa s maloletou A. pravidelne, či často stretávali a osobne o ňu starali, pred smrťou jej matky (okrem jedného týždňa od 8. 10. 2023 do 16. 10. 2023). Okresný súd nemal osvedčené, že pred októbrom 2023 mali navrhovatelia s maloletou A. taký intenzívny vzťah, že „náhle“ prerušenie kontaktov, pripisované navrhovateľmi jej otcovi, mohlo ohroziť jej citový vývoj. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (o úprave styku) a vo veci samej (o úprave styku) podali po približne 5 mesiacoch od posledného stretnutia s maloletou (16. 10. 2023 - 25. 3. 2024).

12. Pri rozhodovaní okresný súd zohľadnil najlepší záujem dieťaťa, za ktorý aktuálne považoval pokojné a nerušené prostredie v primárnej rodine tvorenej otcom a maloletou A.. Z návrhu v tomto konaní a z ostatných vedených konaní (sp. zn. 9P/41/2024, sp. zn. 9P/40/2024) vyplývalo, že vzťah medzi otcom dieťaťa a príbuznými zo strany nebohej matky dieťaťa je konfliktný. Nie je dobré, aby bolo dieťa vystavované konfliktu lojality medzi otcom a príbuznými zo strany matky. Ku dňu rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia okresný súd nemal dostatok podkladov na posúdenie, do akej miery sa dospeli účastníci konania dokázu ovládať, aby ich vzájomné negatívne vzťahy negatívne nevlplyvali na dieťa, ktoré im nemusí rozumieť, ale pociťiť ich môže, napr. vnímaním napätej atmosféry, kriku. S poukazom na zistené skutočnosti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 328 ods. 1 CSP), ktorým navrhovatelia žiadali dočasne upraviť styk s maloletou A., ako nedôvodný zamietol (výrok II.).

13. Okresný súd uviedol, že v konaní vo veci samej (o úprave styku navrhovateľov s maloletou A.) vykoná potrebné dokazovanie a následne po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodne v súlade so záujmom maloletého dieťaťa. Za potrebné považoval uviesť, že do života účastníkov konania tragicky zasiahla predčasná smrť matky maloletej A., ktorá všetkých bolestne zasiahla. Nie je v záujme dieťaťa, otca dieťaťa a ani príbuzných matky, aby sa konflikty prehlbovali, naopak je potrebné ich riešiť. Dieťa už prišlo o matku, ktorú si nebude pamätať a práve rodina zo strany matky jej môže sprostredkovať informácie o nej, keď dieťa v budúcnosti prejaví záujem. Výsledkom rozumného riešenia veci by mala byť spolupráca medzi príbuznými dieťaťa, vzájomná pomoc, tolerancia a rešpekt, aby A. mohla vyrastať v láskyplnom rodinnom prostredí. Dieťa má právo poznať svoj pôvod a korene, ktoré sú tvorené príbuznými zo strany obidvoch rodičov.

14. Proti tomuto uzneseniu, a to výroku II., v zákonnej lehote podali odvolanie navrhovateľa prostredníctvom právneho zástupcu, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne posúdil skutočný stav veci v dôsledku čoho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie procesy prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené. Odvolatelia citovali odseky 18., 20. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a mali za to, že okresný súd dospel k nesprávnemu záveru a že v predmetnej veci sú splnené zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia upravujúceho styk dieťaťa s navrhovateľmi ako blízkymi osobami, kým nedôjde k rozhodnutiu súdu vo veci samej. Považovali za dôvodné očakávať, že toto bude aj s ohľadom na preukázanú nevdľu otca maloletej komunikovať s rodinou jej zosnulej matky oddaľované. Podľa odvolateľa okresný súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že skutočnú starostlivosť o dieťa nezabezpečuje otec maloletej, ale jeho sestra. Maloletá A. vnímala starú matku ako jednu z najbližších osôb hneď po svojej zosnulej matke a je preto preukázané, že zamietnutie bezodkladnej úpravy styku s maloletou nie je v súlade s ochranou najlepšieho záujmu maloletej. Nestotožnili sa so záverom okresného súdu v odseku 20. odôvodnenia, že nie je osvedčené, že v čase rozhodovania súdu maloletej A. hrozí ujma z dôvodu, že nemá upravený styk s navrhovateľmi a ani s vyjadrením, že nie je preukázané, že medzi nimi existuje v súčasnosti vzájomná citová väzba spĺňajúca kritérium, že „by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu“. V návrhu navrhovateľa popísali ich vzťah s maloletou A., intencie a rozsah stretávania, najmä výkon starostlivosti o ňu, ktorý zabezpečovali nepretržite od 08.10. do 16.10. 2023 a v návrhu a predloženými dôkazmi preukázali, že dieťa túto starostlivosť prijímalo pozitívne. A. má tak preukázateľne vytvorené puto so svojím ujom a tetou z matkovej strany, ktorí sú z tohto hľadiska spolu so starou matkou jej jedinou rodinou po zosnulej matke. Má právo na udržiavanie kontaktov s najbližšou rodinou zo strany matky. Nesúhlasili s tvrdením, že „situácia v rodine si nevyžaduje rýchlu a bezodkladnú úpravu pomerov“, naopak podaním navrhovateľov aj predloženými dôkazmi bolo preukázané, že otec odmieta s navrhovateľmi (aj starou matkou) komunikovať, poskytovať im akékoľvek informácie o maloletej A. a umožniť im čo i len čiastočný kontakt s maloletou. V konaní bola riadne preukázaná potreba urýchlenej dočasnej úpravy pomerov. Akékoľvek snahy o pomoc, kontakt, telefonicky, či písomný alebo osobné stretnutie otec vždy zmaril. Okresný súd nevzal do úvahy skutočnosť, že navrhovateľa zabezpečovali o maloletú A. plnohodnotnú starostlivosť od jej narodenia veľmi často, aj bez prítomnosti rodičov, vrátane prespávania, pričom maloletá A. je na ich osoby a rodinné prostredie nielen zvyknutá, ale aj citovo naviazaná. Svojevoľné zamedzovanie otca maloletej v styku s blízkymi osobami je v rozpore s ochranou najlepšieho záujmu maloletej, ako aj práva na rodinný život. Súd by mal dbať na to, aby preukázateľne existujúce a vypestované citové puto medzi navrhovateľmi a maloletou nielenže neochladlo, ale bolo zabezpečené jeho rozvíjanie. Naliehavosť situácie bola osvedčená skutočnosťou, že v prípade, ak takýto stav bude naďalej pokračovať, môže vážne poškodiť nielen vzťah navrhovateľov s neterou, ale aj zdravý vývoj maloletého dieťaťa. Môže dôjsť k ujme na strane maloletého dieťaťa, a to v dôsledku preukázanej existencie hrozby prerušenia kontaktu s jedinou rodinou zo strany matky a na to nadväzujúceho vážneho ochladnutia vzťahov medzi ujom a tetou, s ktorými bola maloletá vo vrúcnom vzťahu a v častom a pravidelnom kontakte. Pokiaľ okresný súd v odseku 18. uznesenia uvádza, že nariadil neodkladným opatrením dočasný styk starej matky s maloletou v intenciách každý druhý týždeň na 2 hodiny teda 4 hodiny mesačne, tak táto úprava je úpravou styku starej matky a maloletej. K okresným súdom uvádzanému zasahovaniu do rodičovských práv otca poukázali na to, že prvoradá je v tomto konaní najmä záujem maloletej, ako aj ochrana jej práva na rodinný život. Dlhšie trvanie takéhoto stavu poškodzuje nielen práva navrhovateľov ako osôb blízkych, avšak najmä ústavou a dohovorom o právach dieťaťa garantované právo maloletej A. na ochranu rodinného života. Bolo preukázané, že takýto stav trvá dlhodobo, od pohrebu matky maloletej, t.j. od novembra 2023 a ďalšie prehlbovanie tohto stavu môže preukázateľne viesť k odcudzeniu navrhovateľov od maloletej A. a naopak. Zdôraznili, že sa opakovane pokúšali s otcom o stretnutie o kontakt s maloletou, na ich telefonáty, správy či osobné návštevy otec nereagoval a preto nemali inú možnosť ako sa domáhať svojho práva na kontakt s maloletou než len prostredníctvom súdu. Ak súd prvej inštancie navrhovateľom vyčíta, že návrh vo veci samej podali až po piatich mesiacoch od posledného kontaktu s maloletou, tak zdôraznili, že navrhovateľ prišiel za ťažkých okolností o jedinou sestru, s ktorou mal blízky vzťah, a preto je pochopiteľné, že vyrovnáť sa so stratou blízkej osoby trvá určitý čas a v tejto životnej situácii sa napriek tomu snažili neustále o kontakt s maloletou a dohodu s jej otcom, avšak bezúspešne. Podľa navrhovateľov rozhodnutie okresného súdu neobsahuje dostatočné odôvodnenie, vyznieva zmätočne. Stotožnili sa s konštatovaním okresného súdu, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia, avšak nie v danom prípade, pretože nie je im v tomto smere zrejmé, akým spôsobom by mal ich styk garantovaný zákonom zasahovať do výchovy rodiča. Okresný súd neprihliadol na fakt, že reálnu

starostlivosť o maloletú v skutočnosti nezabezpečuje otec maloletej, ale tretie osoby. Ak by tomu tak aj nebolo, predmetom konania nie je starostlivosť, ale styk navrhovateľov ako osôb blízkych so svojou jedinou neterou. Podľa navrhovateľov rozhodnutie okresného súdu nie je dostatočne odôvodnené, pretože neuviedol jediný relevantný dôvod, ktorý by bránil v tom, aby styk maloletej s navrhovateľmi upravený nebol. Mali za to, že maloleté dieťa v jeho veku a situácii má právo poznať rodinu svojej matky, ako aj rozvíjať puto, ktoré medzi sebou majú vytvorené od jeho narodenia, nakoľko existuje vážna obava, že ďalšie trvanie takéhoto stavu môže vážne poškodiť zdravý vývoj maloletej, ako po psychickej stránke tak aj fyzickej, kedy absencia blízkych osôb v živote maloletej sa môže vážne odraziť na jej osobnostnom vývoji, ako aj sociálnych vzťahov v budúcnosti. Je preukázaná potreba bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi konania v súlade s ich návrhom. Podľa navrhovateľov nie je na zamietnutie neodkladného opatrenia postačujúce odôvodnenie okresného súdu, ktorý návrh zamietol pre hrozbu, aby vzájomné negatívne vzťahy negatívne vplývali na dieťa, ktoré im nemusí rozumieť, ale pociťiť ich môže. Ak by mal súd obavu, že pri preberaní a odovzdávaní maloletej môže dôjsť k negatívnym situáciám, bolo možné, aby upravil odovzdávanie a preberanie prostredníctvom iných osôb, prípadne za asistencie sociálneho pracovníka Úradu práce sociálnych vecí a rodiny. Z návrhu nikde nevyplývalo, že by medzi otcom maloletej a navrhovateľmi niekedy vznikol konflikt, že by osoby navrhovateľov vystupovali konfliktne alebo agresívne voči otcovi maloletej a už vôbec nie v prítomnosti maloletej. Je pravdou, že voči osobe otca majú výhrady, avšak navrhovatelia sú pokojné osoby, vyhýbajúce sa konfliktu v snahe riešiť veci zmierlivo a dohodou. Aj návrh podali v čase po opakovanej snahe o kontakt s maloletou a snahe o dohodu, kedy už nebolo možné riešiť vec inak, ako uplatnením si svojich práv a ochrany práv maloletej súdnou cestou. Z návrhu aj dôkazov, ktoré predložili je preukázané, že konajú v záujme ochrany maloletej, a preto úvahy o tom, že by dieťa bolo vystavené akýmkoľvek konfliktom pri odovzdávaní a preberaní maloletej to absolútne vylučujú. Navrhli, aby krajský súd uznesenie okresného súdu zmenil a nariadil neodkladné opatrenie v zmysle petitu odvolacieho návrhu.

15. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 06.05. 2024 (č.l. 64 spisu) bolo odvolanie navrhovateľov doručené otcovi a kolíznemu opatrovníkovi podľa § 373 ods. 3 CSP (doručenky na č.l. 65 rub spisu), ktoré doručenie zostalo bez reakcie.

16. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal vec na základe odvolania podaného v zákonnej odvolacej lehote osobou oprávnenou, a to navrhovateľmi, a postupom bez na nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario za aplikácie § 65, § 66 CMP uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku II. potvrdil ako v tomto výroku vecne správne rozhodnutie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Výrok I. odvolaním nenapadnutý zostal nedotknutý, čo vyjadril krajský súd vo výroku svojho uznesenia. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3: 0.

17. Krajský súd uvádza, že pokiaľ išlo o výrok I. uznesenia okresného súdu, ktorým bol maloletému dieťaťu ustanovený kolízny opatrovník, navrhovatelia tento nenamietali, navyše proti tomuto výroku odvolanie ani nie je prípustné (§ 355 ods. 2 CSP), a preto v tomto rozsahu uznesenie okresného súdu zostalo nedotknuté. Len k úplnosti k tomuto výroku I. dodáva odvolací súd, že nezistil ani jeho nesprávnosť.

18. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného uznesenia v napadnutej časti viažucej sa k odvolaním napadnutému výroku II., jednotlivé argumenty navrhovateľov predstreté v odvolacom konaní spočívajúce v námietke nesprávne a nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, a tým nesprávneho právneho posúdenia veci, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia opodstatnene.

19. Krajský súd sa oboznámil s uznesením okresného súdu, jeho odôvodnením viažucim sa k napadnutému výroku II. a konštatuje, že má náležitosti vyžadované ustanovením § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP, ak okresný súd jasným a zrozumiteľným spôsobom vyjadril zistený stav veci, ktorý právne kvalifikoval na základe citovaných rozhodných ustanovení CSP, CMP, Zákona o rodine, Občianskeho zákonníka, t.j. vyjadril v dostatočnom rozsahu skutkové a právne závery k neosvedčenosti splnenia zákonných predpokladov, pre ktoré návrh navrhovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, preto uznesenie okresného súdu, jeho odôvodnenie viažuce sa k odvolaním napadnutému výroku II. nie je nedostatočne odôvodnené.

20. Námieta nadvhvatel'ov o nedostatočnom zistení skutkového stavu nebola relevantná. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na inštitút neodkladného opatrenia, zo zmyslu a účelu, ktorého je zrejmé, že sa nevykonáva dokazovanie v rozsahu, ako vo veci samej a je postačujúce osvedčenie skutočností pre nariadenie neodkladného opatrenia. Pri zisťovaní týchto skutočností súd neprihliada, ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Okresný súd správne poukázal na znenie ust. § 326 ods. 1, 2 CSP, ak pre nariadenie neodkladného opatrenia sa vyžaduje osvedčenie dôvodnosti takto podaného návrhu a naliehavosti pre nariadenie neodkladného opatrenia. Práve pre zákonnú podmienku osvedčenosti skutočností sa pre štádium konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevykonáva zisťovanie skutočného stavu veci, to má svoj priestor v konaní o veci samej, a preto námieta nedostatočného zistenia skutkového stavu, uplatnená nadvhvatel'mi v odvolaní, ako aj námieta, že sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, bola neopodstatnená.

21. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštalcie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na rozhodnutie o návrhu nadvhvatel'ov na nariadenie neodkladného opatrenia, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uznesenia viažucim sa k napadnutému výroku II. a poukazuje na správnosť tam uvedených dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP), pričom nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštalcie odchyliť. Odvolací súd preto nemôže dať za pravdu odvolateľom, ktorí navyše v odvolaní neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti spôsobilé prívodiť zmenu odvolaním napadnutého výroku II. uznesenia.

22. Zmyslom právnej úpravy formou neodkladného opatrenia v konaniach vo veci starostlivosti o maloleté deti je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia. Neodkladné opatrenie neprejudikuje práva účastníkov, ani tretích osôb a svoje opodstatnenie strácajú, keď súd poskytne ohrozeným alebo porušeným právam definitívnu ochranu. Nariadenie neodkladného opatrenia však predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby nebolo vážnejších pochybností o potrebe dočasnej úpravy. Takýmto spôsobom sa zabezpečuje rýchla úprava jestvujúcich pomerov, ktoré, ako vyplýva zo samotného pojmu, neznesú ďalší odklad. Musí ísť teda o taký stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah zo strany súdu, bez ktorého by mohlo dôjsť k ťažko napravitelnému, resp. nezvratnému poškodeniu oprávnených záujmov maloletého dieťaťa, a to aj bez vykonania potrebného dokazovania.

23. Odvolací súd upriamuje pozornosť na hmotnoprávnu stránku daného prípadu. Tým, že predmetom konania v danej veci je návrh nadvhvatel'ov (brat matky maloletej a jeho manželky) na úpravu styku, je potrebné pri rozhodovaní vychádzať z § 25 ods. 5 Zákona o rodine, ktorý jasne definuje dôvody pre úpravu styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami. Možnosť úpravy styku maloletého dieťaťa aj s blízkymi osobami, zákonodarca v ustanovení § 25 ods. 5 Zákona o rodine zakotvil v súlade s článkom 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Blízkou osobou podľa § 116 Občianskeho zákonníka je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby i sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Úpravu styku maloletého dieťaťa s tretími osobami nemožno považovať za automatickú, podmienenú iba preukázaním príbuzenského pomeru a skutočnosťami, že v čase choroby matky maloletého dieťaťa, t.j. od zhoršenia zdravotného stavu matky maloletého dieťaťa nadvhvatelia zabezpečovali starostlivosť o maloletú a majú vytvorený blízky citový vzťah, ako aj nevyhnutnosťou, aby maloletá bola v pravidelnom kontakte aj so svojou rodinou zo strany matky. Pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom – v danom prípade otcovi povinnosť strpieť, aby sa jeho dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá momentálne nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba vychádzať aj z toho, že tu ide o obmedzenie rodičovských práv a povinností rodiča, ktoré môže súd vysloviť len z dôvodov uvedených v § 38 Zákona o rodine. Právna úprava styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami plne rešpektuje ako prvoradé hľadisko záujem dieťaťa, akceptuje, že dieťa môže mať k nadvhvatel'om citovú väzbu, keď títo podľa ich tvrdení v čase vážneho zhoršenia zdravotného stavu matky zabezpečovali o maloletú starostlivosť a prerušenie styku s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj. Zároveň však súd musí vziať do úvahy okrem záujmu dieťaťa aj to, že podľa § 30 ods. 1 Zákona o rodine majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa rodičia - v danom prípade rodič, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným presvedčením. Záujem dieťaťa však pri úprave styku s blízkymi osobami nie je jediným kritériom, keď druhou podstatnou podmienkou je, že tento styk vyžadujú pomery v rodine, pričom

je potrebné zohľadňovať individuálne okolnosti konkrétnej rodiny. Súd je oprávnený o otázke stretávania sa dieťaťa s blízkymi osobami rozhodovať len vtedy, ak nie je možné upraviť túto problematiku dohodou s rodičmi/rodičom.

24. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené a po oboznámení sa so spisovým materiálom, v zhode s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že potreba dočasnej úpravy pomerov úpravou styku navrhovateľov s maloletou A. neodkladným opatrením preukázaná nebola. Odvolací súd súhlasí s navrhovateľmi v tom, že môžu mať právny nárok na styk s maloletou, avšak pri splnení zákonom predpísaných podmienok a nie automaticky a bezvýhradne. Pre úpravu styku maloletého dieťaťa s navrhovateľmi súdnym rozhodnutím musia byť splnené zákonné podmienky, a to, že ide o blízke osoby, že by to bolo potrebné v záujme maloletého dieťaťa a súčasne, že si to vyžadujú pomery v rodine. Nebolo spochybnené, že navrhovatelia sú v rodinnom pomere s maloletou, nie sú však príbuznými v priamom rade. Pre účely nariadenia neodkladného opatrenia bolo preto potrebné osvedčiť kritérium, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú (§ 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka), k čomu zo strany navrhovateľov v štádiu konania o nariadenie neodkladného opatrenia nedošlo. Sama o sebe citová väzba navrhovateľov k mal. A., opis ich vzťahu k nej, výkon starostlivosti o ňu v čase od 8.10 do 16.10. 2023 neosvedčili tvrdené vytvorené intenzívne puto maloletej A. s navrhovateľmi. Je potrebné súhlasiť so záverom okresného súdu v odseku 20. odôvodnenia napadnutého uznesenia, že nemal osvedčené, že pred októbrom 2023 bol vzťah navrhovateľov s maloletou taký intenzívny, že náhle prerušenie kontaktov pripisované otcovi maloletej by mohlo ohroziť jej citový vývoj. Akokoľvek sa navrhovateľom postoj otca v otázke ich stretávania sa s maloletou nepáči, otec je tou osobou, ktorá nesie zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletého dieťaťa, pričom tvrdenia navrhovateľov o nevládani výchovy otcom zostali len v rovine tvrdení a doposiaľ neboli osvedčené žiadne prekážky na strane otca, pre ktoré by výchovu maloletého dieťaťa nevládal a o túto sa riadne nestaral. I odvolací súd zdôrazňuje Čl. 5 Zákona o rodine, keď pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa okrem iného zohľadňuje bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ako aj možné vystavenie dieťaťa konfliktu lojality.

25. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia sa v prvom rade skúma hľadisko záujmu maloletého dieťaťa a nevyhnutnosť potreby úpravy pomerov súdnym rozhodnutím bez vykonania dokazovania a nie záujem navrhovateľov, ktorí či už z hľadiska citového a z iných dôvodov majú sťažené možnosti stretávania sa s neterou. Rovnako rozsah navrhovateľmi navrhovaného styku, a to každý nepárny týždeň v roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod., prekračuje rámec neodkladného opatrenia a správne súd prvej inštancie skonštatoval, že nárok navrhovateľov na stretávanie sa s maloletou A. je možné upraviť v danom prípade vo veci samej, po vykonaní dokazovaní, na čo nie je v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia časový priestor. Obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností otca v rozsahu úpravy styku maloletého dieťaťa s navrhovateľmi je možné vyhodnotiť a posúdiť v kontexte so záujmom maloletého dieťaťa len po vykonaní dokazovania a zvážení všetkých relevantných skutočností.

26. Súd prvej inštancie výkonom II. uznesenia rozhodol v súlade s príslušnými ustanoveniami upravujúcimi inštitút neodkladného opatrenia, ktoré správne na danú vec aplikoval, preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II, ktorým zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

27. O trovách odvolacieho konania o nariadenie neodkladného opatrenia krajský súd s poukazom na § 58 CMP nerozhodoval, nakoľko nejde o konečné rozhodnutie, pričom o trovách konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.